

Μια νέα σημαντική ψηφίδα στο πολυσύνθετο μωσαϊκό της ιστορίας της Θεσσαλονίκης ετοιμάζεται να προσθέσει η Ισραηλιτική Κοινότητα που αφορά μια άγνωστη υπόθεση της περιόδου της κατοχής και της εξόντωσης των Εβραίων της πόλης από τα ναζιστικά στρατεύματα. Πρόκειται για την ηρωϊκή δράση του τότε προϊσταμένου του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης Άγγελου Κουτσουμάρη ο οποίος επιχείρησε να συντονίσει ένα δίκτυο παράνομων υιοθεσιών εβραϊόπουλων σε χριστιανικές οικογένειες ώστε να τα σώσει από το Άουσβιτς και το θάνατο.

Το θέμα ανέδειξε στη δημοσιότητα πριν λίγους μήνες η «ΜτΚ» με εκτενές ρεπορτάζ κάτι που ενεργοποίησε περαιτέρω την Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης. Μάλιστα το ρεπορτάζ τόνιζε χαρακτηριστικά πως ουσιαστικά ο Άγγελος Κουτσουμάρης είχε διαμορφώσει μια λίστα σωτηρίας παιδιών, τη «λίστα του Σίντλερ» της Θεσσαλονίκης...

Η ανακίνηση της υπόθεσης έγινε χάρη στις επίμονες ενέργειες του πρώην προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης Δημήτρη Γαρούφα. Με βάση μια αναφορά στο βιβλίο για την ιστορία του Δικηγορικού Συλλόγου, που έγραψε ο παλιός πρόεδρος του ΔΣΘ Τζων Θωμά, ζήτησε την περαιτέρω διερεύνησή της κάτι που τελικά έγινε από τον υποψήφιο διδάκτωρ Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Λεόν Σαλτιέλ.

Τώρα η Ισραηλιτική Κοινότητα επιχειρεί και πάλι να προχωρήσει στην ιστορική διερεύνηση και τεκμηρίωση ζητώντας από τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης αρωγή στην ιστορική εμβάθυνση. «Η Κοινότητά μας δεν θα ήθελε το παράδειγμα του πρώην προέδρου Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης Άγγελου Κουτσουμάρη να παραμείνει στην αφάνεια. Παρακαλούμε λοιπόν θερμά για τη συνδρομή του ΔΣΘ ως προς την έρευνα των δικαστικών αρχείων με σκοπό τον εντοπισμό των εγγράφων αυτών που θα τεκμηριώνουν και θα φέρνουν στο φως επ' ακριβώς τις ενέργειες που έλαβαν χώρα κατά τον εκτοπισμό των Εβραίων της Θεσσαλονίκης, τα άτομα που ενεπλάκησαν στην προσπάθεια αυτή, αλλά και τα στοιχεία των παιδιών που τέθηκαν στο επίκεντρό της».

Τι έκανε ο Κουτσουμάρης

Στην αρχική του έρευνα, κατά παρότρυνση της Ισραηλιτικής Κοινότητας, ο κ. Σαλτιέλ σημειώνει πως «Κατά τη διάρκεια αυτών των τραγικών στιγμών, μαρτυρίες και έγγραφα υποδεικνύουν κάποιες οργανωμένες προσπάθειες για να υιοθετηθούν εβραϊόπουλα από χριστιανικές οικογένειες. [...] Το σχέδιο συντονίστηκε από τον πρόεδρο πρωτοδικών Άγγελο Κουτσουμάρη, ο οποίος όρισε έκτακτους δικαστές σε δύο βάρδιες (πρωί και απόγευμα), για να επιταχύνει τις σχετικές ενέργειες. Οι διαδικασίες ήταν σύντομες, με τη

συγκατάθεση των εβραίων γονέων. Οι δικηγόροι που βοηθούσαν με τα διαδικαστικά ζητήματα συχνά πλήρωναν τα έξοδα οι ίδιοι. Τα έγγραφα εκδίδονταν εσπευσμένα, ώστε να κατατεθούν στο ληξιαρχείο και τα παιδιά να εξαιρεθούν από τους διωγμούς».

Ο Τζων Θωμά στο βιβλίο του αναφέρει: «Κατά τον τρόπο αυτό συνετελέσθησαν εντός δεκαπενθημέρου περί τα 400 υιοθεσίες και δι' εσπευσμένης εκδόσεως αντιγράφων επακολούθησαν οι σχετικές ληξιαρχικές πράξεις, διά των οποίων τα υιοθετούμενα αποκτούσαν την ελληνική ιθαγένεια και εξηρούντο των διωγμών. Υπήρχον και οι καλοθεληταί, και τας ομαδικάς αυτὰς σωστικές υιοθεσίας επληροφορήθη η γερμανική στρατιωτική διοίκησης, η οποία απέστειλε επείγουσαν διαταγήν στον ως άνω αείμνηστον προϊστάμενον του Πρωτοδικείου επιτασσόμενη όπως σταματήσει τας υιοθεσίας των εβραιοπαίδων...».

Η υπόθεση τεκμηριώνεται και από δημοσιεύματα εφημερίδων της εποχής όπως της δοσιλογικής «Νέας Ευρώπη» η οποία φιλοξενεί ανακοίνωση των κατακτητών: «1. Η στρατιωτική διοίκησης Θεσσαλονίκης – Αιγαίου έχει πλήρη γνώσιν των γενομένων υιοθετήσεων. 2. Άπασαι αι υιοθεσίαι αυταί είναι νομικώς άκυροι, διότι αντιβαίνουν προς τα υπό των Αρχών Κατοχής, όσον αφορά τους εβραίους, εκδοθείσας ρητάς διαταγάς. 3. Εάν παρ' όλα ταύτα επιχειρήση τις να υιοθετήση τέκνα εβραίων ή συμμετέχει ως Αρχή, ως δικηγόρος ή ως συμβολαιογράφος εις μια τοιαύτην υιοθεσίαν δεν θα τιμωρηθή μεν, αλλά θα αποσταλή όχι μόνον δι' εν ωρισμένον χρονικόν διάστημα, αλλά δι' απεριόριστον χρόνον εις το στρατόπεδον Παύλου Μελά».

«Να αναδειχθεί η ιστορία του»

Την απόδοση τιμής στη μνήμη του Αγγελου Κουτσουμάρη για την ηρωική του προσπάθεια ζήτησε στις 4 Νοεμβρίου 2015 με νέα του επιστολή προς στον πρόεδρο της ΙΚΘ Δαυίδ Σταλτιέλ ο δικηγόρος Δημήτρης Γαρούφας ο οποίος και ήταν ο πρώτος που ανέδειξε αυτήν την πτυχή της ιστορίας. «Επιβάλλεται να τιμηθεί η μνήμη του ηρωϊκού αυτού δικαστή για την άγνωστη στο ευρύ κοινό ενέργειά του για τη σωτηρία των παιδιών των Εβραίων της Θεσσαλονίκης για λόγους ηθικής τάξης αλλά και για να μην καλλιεργείται διεθνώς η εντύπωση ότι καμία προσπάθεια δεν έγινε στη Θεσσαλονίκη για τη σωτηρία των Εβραίων της Θεσσαλονίκης», αναφέρει.

Μάλιστα έχει ήδη έρθει σε επαφή με τους συγγενείς του που ζουν στην Αθήνα. «Ποτέ δεν αναφερόταν στην πράξη του, δείγμα της σεμνότητας και του ήθους του. Δεν θεωρούσε ότι είχε πράξει κάτι σημαντικό, αλλά απλώς το καθήκον του να σώσει αθώα παιδιά», είχε δηλώσει στη «ΜτΚ» ο ανιψιός του Κώστας Κουτσουμάρης, υπ.διδάκτωρ του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

(Ρεπορτάζ της εφημερίδας «Μακεδονία»)

Πηγή: ιστοσελίδα [neapolitika](#) , 19.1.2016